

Jesen

Jesen navadno predstavlja za večino mladih konec brezskrbnih poletnih počitnic in začetek učenja, naj si bodi univerzitetnega ali šolskega, ali dela. Jeseni so izpiti, popravni na višji šoli, redni na univerzi. Jeseni se začne pouk in sončni poletni dnevi se zdijo dlje od tega, kar so v resnici. Jesen, pravijo, je letni čas kriz. Ko dnevi postajajo vidno krajši (navadno res ne pomislimo, da se krajšajo že od 21. junija!) in vreme slabše, se začnemo spraševati, če je res vredno živeti svoje življenje, kot ga živimo. Zakaj ne bi spremenili svojega življenja v večno poletje? Pravi se, da ni tako zelo težko kot zveni. Živimo v svetu, v katerem naveden, ne pretirano inteligenten smrtnik lahko zasluži bajne vsote samo s tem, da se za mesec dni zapre v točno določeno hišo in se tam razkazuje svetu 24 ur na 24. Znanstvenik, ki je za svoje znanje trdo študiral leta in leta, ne bo nikdar zaslužil v enem mesecu toliko, kolikor plačajo starletu le za to, da se prikaže v disku za en sam večer. Če pozabimo na vse naše moralne vrednote, vse ideale in sanje, lahko uspe komurkoli izmed nas. Plastična kirurgija nam pri tem seveda lahko pomaga. V državi, v kateri je meritokracija utopija, ki obstaja le na papirju, se veliko mladih sprašuje, čemu bi se trudili. Je vredno študirati pet let na univerzi, da potem delaš za borih tisoč evrov na mesec? Je vredno sploh končati višjo šolo, če itak možnosti za delo ni tako in tako? Je res vredno žrtvovati spanje in prosti čas, zanemarjati prijateljstva, družino ... Za kos papirja, ki verjetno v bodoče ne bo imel nobene legalne vrednosti v državi, v kateri živimo?

Knjige stanejo, takse stanejo, hrana, stanovanje ... Da ne govorimo o moralni ceni, ki jo plačujemo, ko nas morajo starši še vedno vzdrževati v letih, ko so sami že imeli dobro delo. Ali ni popolnoma razumljivo, da se mladi začnejo spraševati, v teh vlažnih septembr-

Jesenski čas (Matej Susič, akvarel na papirju)

skih dneh, ali je vredno? Ali ne bi enostavno vrgli puško v koruzo in se posvetili sleparjenju, prostituciji in podobnim dejavnostim, ki jih javno mnenje imenuje politika in biti »escort«? Po pravici povedano? Ja, je vredno. Če se vam res gnusi, kar vidite, boste razumeli, da se stvari lahko spremenijo, če se sami potrudimo. In gotovo tega ne bomo storili s tem, da bomo na nejasne načine dosegali komot stolčke na vrhu vlade. Vdati se v uso do je nesmiselno. Se sprijazniti s tem, da itak nimamo kaj, da je sistem že tako ustaljen, da smo tako nemočni, da bo vse ostalo kot je za vekov veke in da to je to, je neumno in škodljivo. Če bi vsak izmed nas rekel, da ne zmore, da bo že kdo drug spremenil stvari, bi še vedno tekali po gozdu v kosmatih pleničkah, umazani in smrdljivi kot v prazgodovini. V upanju, da to ne zveni preveč sfantazirano, naj potolažim vse, ki dvomijo v svojo prihodnost in katerim se zdi, da res ni vredno: vi lahko spremenite stvari, če boste dovolj močni v svojih prepričanjih in boste dovolj naspotovali temu, kar se vam ne zdi pravično. Vi lahko postanete nov Nobelov nagrajenec ali kdorkoli že. Kajti resnično lahko postanete, kdorkoli si želite. Pri tem pa upam, da vaš cilj ni postati politik ali escort (ali oboje).

Julija Berdon

Draga Stična

“VSE NAJBOLJŠE ZA 30. ROJSTNI DAN”

Stična mladih je tradicionalno srečanje slovenske katališke mladine. Vsako leto se okoli starodavnega stiškega samostana zbere tisočera množica mladih, ki se ob pestrem programu, glasbi in druženju veseli svoje mladostne vere. 17. septembra 2011 se je na osrednjem prostoru za cerkvi zbralo več kot 8.000 mladih Slovencev, da bi skupaj praznovali jubilejno 30. STM; pri organizaciji dogodka je sodelovalo okoli 300 prostovoljcev.

Prvo srečanje mladih v Stični je bilo leta 1981, ko je 4000 mladih pričakalo brata Rogerja iz Taizéja. V devetdesetih letih je obisk papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji še bolj okrepil druženje mladih, tako da je leta 1996 v Stično pridrvelo nad deset tisoč vernikov. Stična je povezana s Svetovnim dnevom mladih, saj je geslo SDM tudi geslo Stične in je hkrati naslov poslanice, ki jo mladim vsako leto napiše papež. Msgr.

Juliusz Janusz je zato mladim daroval kopijo križa Svetovnega dneva mladih z naročilom, naj se iz vseh slovenskih škofij zbirajo v molitvi ob njem.

V Stični lahko vsakdo najde delavnico, ki mu je pisana na kožo. Udeleženci smo letos lahko izbirali med 24 različnimi delavicami, izmed katerih so bile 4 izrecno namenjene študentom. Delavnice razvijajo različne teme, ki so mladim blizu; tekla je torej beseda o poklicanosti, poroki, duhovnem življenju, političnem in socialnem udejstvovanju, itn. Mladi iz različnih slovenskih župnij so pripravili molitev v Opatovi kapeli, ki je potekala od 9. do 13. ure; vedno je bila tudi možnost za spoved ali du-

hovni pogovor. Od 9.30 do 14. ure pa so se na osrednjem prireditvenem prostoru predstavile različne organizacije, ki so bile skupaj povezane v tržnico.

Ob 14.30 se je pričela sveta maša, ki jo je daroval nuncij v Sloveniji msgr. Juliusz Janusz, ob somaševanju vrhovnega predstojnika salezijancev msgr. Pascuala Chaveza iz Mehike, ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Antona Stresa ter številnih slovenskih škofov in duhovnikov. Nuncij je posebej pozval mlade, naj ohranijo radost in veselje v svojih srcih in naj bodo žive priče za Kristusa; povabil jih je tudi, naj se udeležijo SDM 2013 v Riju, kjer je bil tudi sam tri leta apostolski nuncij. Brazilci veljajo za vesele in razigrane ljudi, dokazali pa smo, da znamo biti tudi Slovenci taki, zato je po svojem blagoslovu povabil mlade, naj posnemajo Brazilce in zaplešejo sambo.

Med mašo je potekala tudi nabirka, s katero smo mladi podprli 5 organizacij: Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov, ki za svoje delo potrebujejo nov kombi za prevoz invalidov na vozičkih, medgeneracijsko središče Zavoda Karitas Samarijan, kjer prostovoljci pomagajo iskati skupni jezik med mladimi in starejšimi, misijonarja Toneta Kerina na Madagaskarju, ki letos odpira novo misijonsko središče, društvo prijateljev otrok Mavrica, ki vsako leto pelje na morje otroke, ki si sicer tega iz različnih razlogov ne bi mogli privoščiti in Misijonarke ljubezni, ki skrbijo za revne, zapuščene, obbolele in vse druge, ki so potrebni pomoči.

V Stično pa ne zahajajo le mladi po letih, temveč tudi mladi po srcu. Vsi so dobro razpoloženi in se veselijo; tako nam je povedala Maja iz Štajerske: »Letos sem se že tretjič udeležila Stične mladih in kot vsako leto sem se je že vnaprej zelo veselila. Mislim, da je Stična nekaj posebnega, neka vez, ki nas povezuje s prijatelji, s katerimi se ne redno srečujemo in vez, ki povezuje tako različne ljudi, v katerih se vendar skrivajo skupne misli in želje: 'biti najdeni!' (po leto-

šnjem geslu: 'Ne bi me iskal, če me ne bi že našel'). Stično samo bi morda lahko pozabila, ampak ljudje in njihovi iskreni nasmeški, s katerimi sem se srečavala ves dan, ne bodo zašli v pozabo, kajti prav oni in naš Bog naredijo Stično tako posebno, barvito in edinstveno!''.

Mladi smo se poslovili z dobro glasbo, daj se je srečanje zaključilo z žurom. Vsakdo je bil ob izhodu ožigosan z besedno "najden", kot pričevanje, da nas je Gospod že našel, čeprav ga mi nismo iskali. Po mnenju mnogih je bila letošnja Stična fantaStična, zato je res škoda, da se je je udeležilo skromno število mladih iz "zamejstva".

Simon Peter
Leban

Tam, kjer se v Tržaškem zalivu pod Devinskim gradom bela pečina, izpostavljena morskim vetrovom, strmo spušča v peneče se morje, se riše podoba ženskega obraza, prekritega s tančico, iz katerega je ljudska domišljija stkala legende in pripovedke o nesrečni ljubezni med ribičem in ženo devinskega grofa.

Dušan Jelinčič

BELA DAMA DEVINSKA

Obstaja legenda o devinski dami Esterini de Portole, ki jo je ljubosumni mož pahnil z grajske pečine v morje. Nebo naj bi jo iz usmiljenja nad njenimi kriki spremenilo v skalo, preden bi jo pogoltnili morski valovi. Odtlej naj bi se devinska dama vsako noč osvobodila iz skale in tavalala po gradu iščoč zibelko svojega otroka, ob zori pa naj bi se ponovno vrnila v svoje domovanje v pečini. Dušan Jelinčič si je izposodil omenjeno snov, ki je v preteklosti večkrat služila za navdih krajšim pripovedim in pesnitvam ter jo prvi spremenil v romaneskno pripoved, izdano pri Založbi Sanje, ki nosi naslov *Bela dama devinska*. Ta je bila izvirno napisana v italijanskem jeziku, nakar jo je avtor prestavil v slovenščino.

Pripoved, postavljena v trinajsto stoletje, nenehno niha med realističnostjo zgodovinskega časa in mitološkostjo nesmrtnosti, strastne, hrepeneče ljubezni med kmečkim dekletom Vido in ribičem Simerjem. Njuna vez je postavljena pod vrsto težkih in nevarnih preizkušenj, ko vanjo poseže devinski grof Friderik in ugrabi Vido ter si jo nasilno vzame za ženo. Vidina in Simerjeva nesreča se tako stopnjuje vse do tragičnega konca, ko nad realistično dimenzijo dokončno prevlada mitološkost. Ko Vido ljubosumen mož pahne z grajske pečine v morje, pod devinskim gradom čez noč zraste bel steber, podoben ženski figuri, ki ga prej tam ni bilo; med ljudmi se razširi vest, da se je Vidino telo dvignilo v nebo skozi bleščeči snop svetlobe. Ravno skozi tako razsežnost legende se črno-belo prikazovanje stvarnosti, ki bi bilo sicer lahko moteče, izkaže za sprejemljivo in morda celo neizogibno sestavino Jelinčičevega romana. Tako se v romanu odvija na več ravneh nepretrgan boj dobrih, ljubečih, revnih, poštenih kmetov in ribičev zoper zlobne, bogate, moralno izprijene, poleg tega pa še nič kaj privlačne bogataše in plemiče.

Roman zaznamuje posebna pozornost, posvečena motivu morja in igri obmorskih zračnih tokov, ki vznemirjata pisateljevo občutljivost

in vzbujata, tako kot je za primorske besedne ustvarjalce značilno, vsakič vnovično čudenje. Sicer pa je razsežnost romana, ob kateri se velja še posebej zaustaviti, implicitno in pretanjeno vpletanje narodnostnega elementa. Tega je mogoče zaznati, navkljub temu, da je čas Vidine in Simerjeve nesrečne ljubezni obdobje habsburške monarhije, oglejskega patriarhata in malih italijanskih držav, ko je bil pojem nacionalnosti še v kali. Pisatelj se neposredno resda ne ukvarja z vprašanji narodnosti, vendar pa lahko med vrsticami in na podlagi poznavanja zgodovinskega časa, v katerega je zgodba postavljena, razberemo, da so devinski plemenitaši, ki se pojavljajo na straneh romana, germanskega porekla in tržaški meščani večidel latinskega izvora. Prav tako pa je čutiti tudi avtorjevo naklonjenost kmetom in ribičem, o katerih lahko domnevamo, da so pripadniki slovanskih narodov. Najbrž ni naključje, da avtor poimenuje kmečko dekle, ki jo ugrabi zlobni devinski grof, Vida kot tisto hrepenečo Lepo Vido, h kateri se nenehno vračata slovensko ljudsko in umetnostno slovstvo. Prav tako lahko zasledimo reference na slovenskost tudi v prikazu ribičev in mladega Simerja, Vidinega ljubega, ki je eden izmed njih. Marsikateri literarni kritik meni, da preko prikaza ribiškega življenja Jelinčič napiše hvalospев njihovega boju za osebno in narodnostno preživetje. Vendar ob slavonspevu slovenskim ribičem so prav tako vredni omembe odlomki, ki zarisujejo raznolikost in pisanost, ki jo je v tistem času v Tržaški zaliv prinašal živahen pretok ljudi. Nenazadnje pustijo poseben pečat ravno orisi dogajanja na od sonca razbeljenem tržaškem morskem obrežju in prepričljivo poustvarjajo občutek vrvenja, živahnosti in čebljanja mornarjev, trgovcev, dninarjev, ribičev, kmetov, ki so prihajali od vsepovsod ter se srečevali v svoji raznolikosti ras, izvorov in misli na obali drobnega kamenja in skal.

Maja Smotlak